

Αρχαιολογικό
Μουσείο
Θεσσαλονίκης

32ο
Γυμνάσιο
Θεσσαλονίκης

Εδώ, εκεί,
παντού!
Στιγμιότυπα από
την οδύσσεια
των πολιτισμών

Συμμετέχοντες

Σχολείο: 32^ο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης

Τάξη / τμήμα: Γ'3 προχωρημένων (αγγλικά)

Αριθμός μαθητών: 13 (3 μαθήτριες και 10 μαθητές)

Αριθμός παλινοστούντων/αλλοδαπών μαθητών: 9 (2 μαθήτριες και 7 μαθητές)

Χώρες προέλευσης των παλινοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: Αλβανία, Αρμενία, Γεωργία, Ρωσία, Τουρκία, Ονδούρα.

Οι παλινοστούντες/αλλοδαποί μαθητές του τμήματος γνωρίζουν καλά την ελληνική γλώσσα και έχουν φοιτήσει σε δημοτικά σχολεία της Ελλάδας. Οι σχέσεις μεταξύ τους αλλά και με τους συμμαθητές τους που κατάγονται από την Ελλάδα είναι πολύ καλές. Οι επιδόσεις τους στα σχολικά μαθήματα είναι από καλές μέχρι άριστες. Συμμετέχουν όλοι πολύ ενεργά σε ποικίλες δράσεις του σχολείου μας.

Με το Γ'3 γνωριζόμαστε πολύ καλά από την περσινή χρονιά. Επιθυμία όλων μας ήταν να συνεργαστούμε σε ένα ακόμα πρόγραμμα πριν αποφοιτήσουν. Με την κοινοποίηση για τη Δράση 9.5 θεωρήσαμε ότι μας παρουσιαζόταν μια καταπληκτική ευκαιρία. Η επιλογή του σχολείου μας έγινε δεκτή με ενθουσιασμό από όλους μας.

Όνομα εκπαιδευτικού: Χρυσούλα Γεωργιάδου, καθηγήτρια Αγγλικής.

Μουσείο: Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

Εκθέματα που έγιναν αντικείμενα μελέτης:

Από το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης επιλέχθηκαν τα ακόλουθα εκθέματα, εποπτικό υλικό και ψηφιακές εφαρμογές που βρίσκονται στη μόνιμη έκθεση με τίτλο «Θεσσαλονίκη, Μακεδονίας Μητρόπολις»:

1. Επιγραφή από το βάθρο αγάλματος που συνδέεται με τη λατρεία της οικογένειας του Μ. Αλεξάνδρου. Αναγράφεται «Θεσσαλονίκη, Φιλίππου Βασίλισσαν». Προέρχεται από δημόσιο κτήριο της ρωμαϊκής αγοράς και χρονολογείται περίπου στο 150-200 μ.Χ.

2. Δύο επιτύμβιες πλάκες:

Η μία αφορά δύο μέλη της ιουδαϊκής κοινότητας, το Μάρκο Αυρήλιο Ιακώβ και τη γυναίκα του Άννα, που σύμφωνα με τη συνήθεια της εποχής είχαν και ελληνικά επωνύμια. Ο άντρας λεγόταν και Ευτύχιος και η γυναίκα είχε το υποκοριστικό Ασυγκρίτιον. Δηλώνεται ότι ο Ιακώβ βρίσκεται εν ζωή. Η εβραϊκή κοινότητα της Θεσσαλονίκης ήταν μία από τις σημαντικότερες της νότιας Βαλκανικής. Τα μέλη της θάβονταν κατά την ύστερη αρχαιότητα στο ανατολικό νεκροταφείο (σημερινή πανεπιστημιούπολη: κτήριο Διοίκησης – Νομική Σχολή). Η πλάκα χρονολογείται γύρω στο 250 μ.Χ. Εκεί εκτεινόταν και αργότερα το εβραϊκό νεκροταφείο ως την καταστροφή του από τους Γερμανούς στα χρόνια της Κατοχής.

Η δεύτερη είναι μια επιτύμβια πλάκα του Δομνίνου από την Έμεσα της Συρίας. Μετανάστες από τις μεγάλες πόλεις της ελληνόφωνης Ανατολής (Κύζικο, Σμύρνη, Έφεσο κ.ά.) ήταν κυρίως έμποροι και ναυτικοί. Αναφέρονται ως Ασιανοί, δηλαδή ως μετανάστες μικρασιατικής καταγωγής και σχηματίζουν ιδιωτικούς συλλόγους. Η πλάκα χρονολογείται τον 4ο αι. μ.Χ.

3. Τμήμα βάρθρου τιμητικού ανδριάντα με επιγραφή Ρωμαίων μεγαλεμπόρων (negotiatores).

Οι μετανάστες ιταλικής καταγωγής, οι λεγόμενοι ιταλικοί, είναι η σημαντικότερη κοινότητα ξένων της πόλης. Είναι οργανωμένοι σε ενιαίο σώμα και έχουν κοινά οικονομικά συμφέροντα, κυρίως εμπορικά. Τους συναντάμε εδώ ήδη τον 1ο αι. π.Χ. Χρονολογείται στα χρόνια του Αυγούστου (27 π.Χ. – 14 μ.Χ.).

4. Το πληροφοριακό υλικό που συνοδεύει τα παραπάνω περιγραφόμενα εκθέματα και έχει το ακόλουθο περιεχόμενο:

«Μια πόλη με πολυεθνική φυσιογνωμία.

Ο πληθυσμός:

Ήδη από την ίδρυσή της, η πόλη συγκεντρώνει έναν μεικτό πληθυσμό από τους γύρω οικισμούς. Ως εμπορικός κόμβος και λιμάνι προσελκύει εμπόρους, ναυτικούς και μετανάστες. Κατά τη ρωμαϊκή περίοδο, κυρίως τον 2ο αι. μ.Χ., δέχεται τους περισσότερους ξένους από οποιαδήποτε άλλη πόλη της Μακεδονίας. Έλληνες από τις γύρω περιοχές, τη νότια Ελλάδα και την Κρήτη, έμποροι και ναυτικοί από τη Μ. Ασία, μετανάστες από την Ιταλία και Εβραίοι διαμορφώνουν την πολυεθνική φυσιογνωμία της. Ωστόσο, οι Έλληνες αποτελούν το πολυπληθέστερο πληθυσμιακό στοιχείο και διαδραματίζουν κυρίαρχο ρόλο στην πόλη».

5. α) Προβολή με τίτλο «Θεσσαλονίκη: μια πόλη γεννιέται» που αναφέρεται στην ίδρυση της πόλης από τον Κάσσανδρο το 315 π.Χ. και έχει διάρκεια 5 λεπτά.

5. β) Διαδραστική εφαρμογή σε οθόνη αφής με τίτλο «Πού βρίσκεται κρυμμένη η αρχαία πόλη;».

Στην εφαρμογή αυτή ο χρήστης επιλέγει να δει πληροφορίες για την πόλη της Θεσσαλονίκης και συγκεκριμένα για την αγορά, το ανακτορικό συγκρότημα, το θέατρο-στάδιο, τα λουτρά, την πλατεία Διοικητηρίου, τα τείχη, τις πύλες, το λιμάνι, τους δρόμους, τους ναούς (αρχαϊκός και Σαραπείο, δηλαδή ναός όπου λατρεύονταν αιγυπτιακές θεότητες), τα νεκροταφεία, τις κρήνες, τις βεσπασιανές, τις «Μαγεμένες» και τα σπίτια, καθώς και τα σημεία στα οποία βρίσκονταν.

6. Οι προθήκες 5 και 6 με αγγεία πήλινα και γυάλινα αντίστοιχα καθώς και το συνοδευτικό πληροφοριακό υλικό (κείμενα και φωτογραφίες) που τις πλαισιώνει.

Διαπολιτισμική δυναμική που διακρίνεται στα συγκεκριμένα αντικείμενα:

Τα παραπάνω υλικά κατάλοιπα επιλέχθηκαν γιατί αποτελούν ενδείξεις για τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα της Θεσσαλονίκης. Επίσης, επιλέχθηκαν οι προθήκες 5 και 6 με αγγεία πήλινα και γυάλινα αντίστοιχα καθώς και το συνοδευτικό πληροφοριακό υλικό (κείμενα και φωτογραφίες) που τις πλαισιώνει, καθώς, σύμφωνα με το σχεδιασμό του προγράμματος, θελήσαμε να δοθεί έμφαση και στις διατροφικές συνήθειες των κατοίκων της Θεσσαλονίκης με βάση τα ευρήματα της τοπικής αριστοκρατίας.

Σε ό,τι αφορά τις διατροφικές συνήθειες αναφέρεται ότι δέχθηκαν επιρροές αρχικά από την Ανατολή (ελληνιστική περίοδος) και αργότερα και από τους Ρωμαίους. Επομένως και μέσα από την μαγειρική παράδοση απορρέει ο πολυπολιτισμικός χαρακτήρας της πόλης.

Όνομα μουσειοπαιδαγωγού:

Ευμορφία Τσιαμάγκα, Med – Μουσειοπαιδαγωγός ΑΜΘ.

Στόχοι

A. Οι στόχοι της εργασίας στο σχολείο

Το πρόγραμμά μας συνδυάζει μαθησιακούς στόχους με στόχους που απορρέουν από το πεδίο της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης.

Πρώτος στόχος είναι να μάθουν όλοι οι μαθητές του τμήματος για τις ρίζες τους, την αρχαία ιστορία, τον πολιτισμό και την κουλτούρα του τόπου καταγωγής τους, είτε ο τόπος τους βρίσκεται σε άλλη χώρα είτε στην Ελλάδα, ώστε να κατανοήσουν την προσωπική πολιτισμική ταυτότητα που φέρουν.

Δεύτερος στόχος είναι να γνωρίσουν την αρχαία ιστορία και τον πολιτισμό της φιλόξενης από την ίδρυσή της Θεσσαλονίκης. Εδώ, στοχεύουμε στο να συνειδητοποιήσουν ότι η προσωπική τους πολιτισμική ταυτότητα συνεχίζει να εξελίσσεται και να εμπλουτίζεται με τις καθημερινές εμπειρίες τους τόσο κατά τη φοίτησή τους στο σχολείο όσο από τη ζωή τους στην πολυπολιτισμική πόλη μας ή όπου αλλού βρεθούν να κατοικούν.

Ο τρίτος στόχος προέρχεται από το πεδίο της Σχολικής Παιδαγωγικής. Εδώ στοχεύουμε στη δημιουργία ενός πλαισίου για γόνιμες συνεργασίες το οποίο θα βασίζεται στην ισότητα των μελών της ομάδας. Μας ενδιαφέρει πρώτα η ενδυνάμωση της αυτοεκτίμησης κάθε μαθητή με το να αισθάνεται υπερήφανος για τον εαυτό του, την καταγωγή, την ιστορία και την κουλτούρα του. Μας ενδιαφέρει, μετά, η εικόνα της εκτίμησης που διαμορφώνει για τους συμμαθητές του με τα όσα σημαντικά μαθαίνει γι' αυτούς. Το επόμενο στάδιο είναι η καλλιέργεια της αλληλοκατανόησης και της αλληλοεκτίμησης. Μέσω αυτών, συνειδητοποιείται η έννοια της μεταξύ τους ισότητας, και έτσι μπορεί να οικοδομείται μια στέρεα βάση αμοιβαίας εμπιστοσύνης για γόνιμες συνεργασίες και ισχυρούς δεσμούς φιλίας.

Ο τέταρτος στόχος αντλεί από τα διδάγματα της Ιστορίας. Αυτός επιδιώκει να δείξει στους μαθητές πώς να υιοθετούν μια πιο ψύχραιμη στάση απέναντι στα κοινωνικά ζητήματα γύρω τους, απέναντι στις δυσκολίες που βιώνουν καθημερινά λόγω της οικονομικής κρίσης. Η οικονομική κρίση δεν ξέσπασε μόνο στη χώρα μας και στις χώρες καταγωγής τους. Είναι σημαντικό να κατανοήσουν ότι όλα τα δεινά από αυτήν, η μετανάστευση, η προσφυγιά από εμπόλεμες καταστάσεις, οι περιπέτειες και ο καθημερινός αγώνας των ανθρώπων για επιβίωση και για μια καλύτερη ζωή, δεν είναι φαινόμενα που τα ζουν και τα βλέπουν στις ειδήσεις τα

τελευταία χρόνια. Στην πραγματικότητα, όλες αυτές οι περιπέτειες των ανθρώπων καταγράφονται και αναλύονται στις σελίδες της Παγκόσμιας Ιστορίας. Υποδηλώνονται, επίσης, σε ζωτικούς τομείς της καθημερινής ζωής τους, σε κάθε ιστορική περίοδο. Για παράδειγμα, από τις διατροφικές συνήθειες που αποτυπώνονται στις συνταγές των φαγητών, οι μαθητές μπορούν να αντιλαμβάνονται την κοινωνικο-οικονομική κατάσταση των ανθρώπων. Όμως πολύ πιο γλαφυρά, οι περιπέτειες των ανθρώπων αναδύονται μέσα από τους μύθους κάθε λαού.

Οι παραπάνω στόχοι επιδιώκονται με ερευνητική εργασία, παρουσιάσεις και συζητήσεις. Οι τομείς διερεύνησης για τις ομάδες εργασίας που διαμορφώνονται με βάση τον τόπο καταγωγής των μαθητών, είναι τρεις:

A. Αρχαία ιστορία, αρχαιολογικές τοποθεσίες, ευρήματα και μουσειακά εκθέματα (κείμενα και φωτογραφίες).

B. Καταγραφή μύθων, με έμφαση στους παλαιότερους εξ αυτών (κείμενα).

Γ. Μελέτη διατροφικών συνηθειών με καταγραφή παραδοσιακών συνταγών για φαγητά (κείμενα).

B. Οι στόχοι της επίσκεψης στο μουσείο

Το πρόγραμμα βασίστηκε στη γνωριμία, αρχικά, με την προέλευση των παιδιών και τις πολιτισμικές παραδόσεις τους. Θεωρήσαμε ότι δεν γίνεται να αλληλεπιδράσουμε με τους άλλους αν πρώτα δεν κατανοήσουμε και δεν γνωρίσουμε τον εαυτό μας. Ο βασικός πυλώνας της μάθησης «Να γνωρίζω» βρίσκεται πίσω από αυτή τη διαδικασία.

Στη συνέχεια, αξιοποιήθηκε ένας ακόμη πυλώνας της μάθησης που σχετίζεται με την κοινωνική γνώση «Να ζούμε μαζί». Όπως ανέφερε και ο κ. Μαυροσκούφης στην εισήγησή του κατά τη διάρκεια της εναρκτήριας ημερίδας της υποδράσης 9.5 «με τη γνωριμία και την επικοινωνία με τις άλλες κουλτούρες γίνεται η έναρξη του πολιτισμικού διαλόγου».

Οι ίδιες αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης ελήφθησαν υπόψη και κατά την οργάνωση και υλοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης. Τα επιλεγμένα εκθέματα τόνιζαν ιδιαίτερα την πολυεθνική φυσιογνωμία της πόλης, επομένως και τη συνύπαρξη ανθρώπων με διαφορετική προέλευση, κουλτούρα και πολιτισμικές καταβολές. Τα υλικά κατάλοιπα επιβεβαιώνουν την αλληλεπίδραση μεταξύ τους.

Επομένως οι στόχοι μας διατυπώνονται ως εξής:

- Να γνωρίσουν τα παιδιά την ιστορία της οικογένειάς τους και κατ' επέκταση του τόπου προέλευσης.
- Να ανακαλύψουν την ιστορία του τόπου όπου κατοικούν σήμερα.
- Να διαπιστώσουν τους λόγους της εσωτερικής αλλά και εξωτερικής μετανάστευσης στο παρελθόν.
- Να ενισχυθεί θετικά η στάση σχετικά με τη συνύπαρξη ανθρώπων με διαφορετική προέλευση.
- Να συνεργαστούν.

- Να καλλιεργήσουν τον γραπτό λόγο.
- Να εκφραστούν προφορικά.

Δράσεις

1. Η Ημερίδα

Η Ημερίδα της Υποδράσης 9.5 με τίτλο «Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης» στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού την Κυριακή, 1 Δεκεμβρίου ήταν κατατοπιστική τόσο στο θεωρητικό μέρος όσο στο καθοδηγητικό-πρακτικό της μέρος.

2. Η συνεργασία με τη μουσειοπαιδαγωγό κυρία Τσιαμάγκα

Η πιο προσφιλής από τις συνεργασίες μου με ποικίλους φορείς της πόλης για την υλοποίηση των προγραμμάτων (Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Πολιτιστικά Προγράμματα, Προγράμματα στο πλαίσιο της διδασκαλίας της Αγγλικής Γλώσσας), είναι η συνεργασία μου με το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης.

Γνωρίζω καλά και τα τρία άξια στελέχη των Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων. Με την κυρία Ευμορφία Τσιαμάγκα έχουμε αναπτύξει μια πολύτιμη προσωπική φιλία, και ευχόμεσταν να μας δινόταν η δυνατότητα μιας επίσημης συνεργασίας, επειδή μέχρι τότε απλώς με διευκόλυναν στα δικά μου προγράμματα. Ήταν μεγάλη χαρά και για τις δυο μας να δώσουμε τον καλύτερο εαυτό μας για την επιτυχία του προγράμματος που αναλάβαμε να υλοποιήσουμε.

Οι συναντήσεις μας ήταν συχνές, σε καφετέριες με τις σημειώσεις στο τραπέζι, όπως και οι τηλεφωνικές συνομιλίες και τα mail μας σε όλη τη διάρκεια του σχεδιασμού για την επίσκεψή μας στο Μουσείο, και σε όλα τα υπόλοιπα στάδια.

Δεν χρειάστηκε να επισκεφτώ το Αρχαιολογικό Μουσείο για το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Το γνωρίζω σπιθαμή προς σπιθαμή, από την ερευνητική εργασία που είχα κάνει εκεί με σημειώσεις και φωτογράφιση, όταν κατέγραφα σχεδόν όλα τα εκθέματα τον Οκτώβριο του 2010, και αργότερα με μελέτη βιβλιογραφίας.

Από τη δική της πλευρά, η κυρία Τσιαμάγκα όπως και το άλλο προσωπικό του Μουσείου έβλεπαν ότι οι μαθητές μου είχαν υποδειγματική συμπεριφορά και ζωηρό ενδιαφέρον με τις ερωτήσεις που έθεταν. Έτσι, η συνεργατιά μου δεν έκρινε σκόπιμη μια επίσκεψη γνωριμίας στο σχολείο.

3. Οι δράσεις για τη διεξαγωγή του προγράμματος στη σχολική τάξη

Η προετοιμασία της ομάδας ξεκίνησε αμέσως μετά την επιλογή του σχολείου μας. Το βασικό πληροφοριακό υλικό προς όλους, σε μορφή πινάκων, ετοιμάστηκε πολύ γρήγορα. Πρώτος δόθηκε για συμπλήρωση ο πίνακας «*Το Προφίλ των Μαθητών*» με έμφαση στους τόπους και τις χώρες καταγωγής των ίδιων και των γονιών τους. Τα στοιχεία από αυτόν τροφοδότησαν το δεύτερο πίνακα «*Ομάδες Εργασίας - Μελέτη τύπου καταγωγής*». Ο τρίτος πίνακας «*Αντικείμενα Μελέτης των Τύπων Καταγωγής*» κατέγραφε επιγραμματικά τι ακριβώς επρόκειτο να διερευνηθούν και ποια στοιχεία θα επέλεγαν.

Οι πίνακες δοθήκαν σε κάθε μαθητή μέσα σε έναν κόκκινο «Ατομικό Φάκελο» όπου θα συγκεντρωνόταν όλο το υλικό της ερευνητικής εργασίας, καθώς και το πρόσθετο υλικό που θα μοιραζόταν κατά την πορεία. Επιπλέον, δόθηκαν κίτρινοι φάκελοι στους συντονιστές των ομάδων όπου θα συγκεντρωνόταν το τελικό υλικό για τις παρουσιάσεις. Ετοιμάστηκε, επίσης, ο πίνακας ανακοινώσεων. Συμφωνήσαμε ότι οι συναντήσεις μας θα εξακολουθούσαν να πραγματοποιούνται κάθε Πέμπτη, για μια ώρα, μετά το τέλος των μαθημάτων στην αίθουσα των Αγγλικών.

Ζητήθηκε από τους μαθητές να κάνουν μια πρώτη διερευνητική εργασία μέσα στις διακοπές των Χριστουγέννων. Οι πηγές που θα χρησιμοποιούσαν ήταν η βιβλιογραφία κατά τη δική τους κρίση, το διαδίκτυο και οι συζητήσεις με την οικογένεια και τους συγγενείς τους.

Στις πρώτες συναντήσεις μετά τις διακοπές, οι μαθητές έδειξαν το υλικό στους φακέλους τους που ήταν πολύ καλό για αρχή. Ελάχιστοι ανέφεραν δυσκολίες. Διαπιστώθηκε η αδυναμία τους να επικεντρώνονται στα συγκεκριμένα αντικείμενα μελέτης. Έγινε διεξοδική συζήτηση και διατυπώθηκαν υποδείξεις. Δόθηκε εκ νέου σε όλους ο τρίτος πίνακας τροποποιημένος σε μορφή ερωτήσεων και απαντήσεων για να τον έχουν συνεχώς μπροστά τους όταν εργάζονται στο σπίτι ώστε να μην βρεθεί κάποιος εκτός θέματος. Η εξομάλυνση των δυσκολιών είχε καλά αποτελέσματα, και σύντομα το πρόγραμμα για τις παρουσιάσεις των εργασιών τους αναρτήθηκε στην πίνακα ανακοινώσεων.

Ο Ιανουάριος και ο Φεβρουάριος είναι μήνες με πολλά διαγωνίσματα και τεστ για το 2^ο τρίμηνο, ιδιαίτερα για τους μαθητές της Γ' τάξης. Παρά τον ενθουσιασμό των παιδιών άρχισε να γίνεται αισθητή η κόπωση και η αγωνία, ιδιαίτερα των άριστων και πολύ καλών. Επιπλέον, άρχισαν να εκφράζουν αμφιβολίες για το κατά πόσο θα μπορούσαν πλέον να ανταποκριθούν στο πρόγραμμα. Τις ίδιες δυσκολίες άρχισα να βλέπω και για τον εαυτό μου που διδάσκω εκτός από το 32^ο και στο 26^ο Γυμνάσιο.

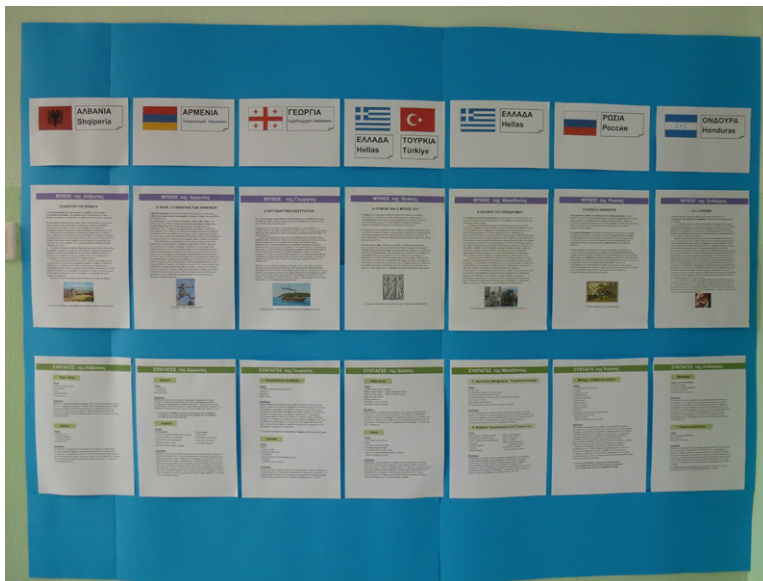
Ήταν καιρός για ενθάρρυνση και εμπύχωση. Άρχισαν να φτιάχνονται γλυκίσματα, αργά τα βράδια, και να προσφέρονται μ' ένα ποτήρι νερό, στα 15 λεπτά ξεκούρασης μετά την 7^η ώρα και πριν αρχίσουμε τη δουλειά μας. Οι «παραγγελίες» για τα επόμενα γλυκά γίνονταν δεκτές με ευχαρίστηση. Τα πρόσωπα των παιδιών ηρέμισαν αρκετά και τα γέλια τους ξανακούστηκαν. Όλοι καταλάβαιναν την αγάπη και τη συμπαράσταση που εκφραζόταν με συμβολικό τρόπο. Ανταπέδωσαν αμέσως, δίνοντας τον καλύτερο εαυτό τους. Ξαναβρήκαμε το

χιούμορ μας και βάλαμε στοίχημα ότι θα τα καταφέρουμε πολύ καλά αφού το θέλαμε τόσο πολύ. Για δύο Πέμπτες οι συναντήσεις μας αναβλήθηκαν για λόγους σοβαρούς. Το πρόγραμμα τροποποιήθηκε με δύο συμπτώξεις και οι παρουσιάσεις εξακολούθησαν να είναι από πολύ καλές μέχρι εξαιρετικές.

Συζητήσαμε ιδέες για τη συνολική παρουσίαση της δουλειάς μας και αποφασίσαμε να αξιοποιήσουμε τον πράσινο πίνακα που δεν χρησιμοποιούσαμε. Συμφωνήσαμε να φέρνουν τις τελικές εργασίες σε ψηφιακή μορφή και ανέλαβα τη διασταύρωση των πληροφοριών στα κείμενα, τις διορθώσεις, τη μορφοποίηση των σελίδων, και την τοποθέτησή τους σε δύο πίνακες παρουσίασης στην τάξη (display boards).

Πίνακας με τις εργασίες των παιδιών για την ιστορία και την αρχαιολογία των τόπων καταγωγής τους

Πίνακας με τις εργασίες των παιδιών για τους μύθους και συνταγές των τόπων καταγωγής τους

Η επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης την Παρασκευή 21 Φεβρουαρίου, από τις 12 μέχρι τις 13:45, μας ενθουσίασε όλους. Με τις δράσεις που σχεδίασε η κυρία Τσιαμάγκα έδωσε ένα αξιοθαύμαστο ρεσιτάλ γνώσεων με μια μικρή ορχήστρα άριστα συντονισμένη. Ήταν μια πραγματικά πολύτιμη εμπειρία που καταγράφηκε και στα φύλλα αξιολόγησης.

4. Οι δράσεις εντός του μουσείου

Την Παρασκευή 21 Φεβρουαρίου 2014 πραγματοποιήθηκε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «...κάθε αρχή και δύσκολη: Η ίδρυση της Θεσσαλονίκης» στο πλαίσιο του διαπολιτισμικού προγράμματος «Εδώ, εκεί, παντού! Στιγμιότυπα από την οδύσσεια των πολιτισμών». Το πλαίσιο είχε τεθεί μετά από συνεχείς τηλεφωνικές, δια ζώσης και μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου επαφές μεταξύ της υπεύθυνης καθηγήτριας κ. Χρυσούλας Γεωργιάδου και της μουσειοπαιδαγωγού κ. Ευμορφίας Τσιαμάγκα.

Μόλις έφτασαν οι μαθητές και οι μαθήτριες στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, περάσαμε στην αίθουσα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων για να αφήσουν τα πράγματά τους και να γίνει η γνωριμία με τη μουσειοπαιδαγωγό και η εισαγωγή στο θέμα. Στη συνέχεια, τα παιδιά χωρίστηκαν σε ζευγάρια τυχαία και σε κάθε ζευγάρι δόθηκε ένα τετρασέλιδο φύλλο εργασίας. Οι οδηγίες του φυλλαδίου είχαν ως στόχο να βοηθήσουν το κάθε ζευγάρι να ανακαλύψει μόνο του την ιστορία της πόλης όπου κατοικεί και τα σημαντικότερα μνημεία της που τα περισσότερα κρύβονται κάτω από τον πολεοδομικό ιστό της σύγχρονης Θεσσαλονίκης. Για το σκοπό αυτό αξιοποιήθηκε μία προβολή, μια πολυμεσική εφαρμογή, εκθέματα και πληροφοριακό υλικό. Σε κάθε ενότητα ακολουθούσε συζήτηση για τα αποτελέσματα της αναζήτησης των παιδιών.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες ερευνούν την ιστορία της Θεσσαλονίκης στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης με τη βοήθεια φύλλων εργασίας

Οι μαθητές και οι μαθήτριες παρακολουθούν προβολή για την ίδρυση της Θεσσαλονίκης

Αξίζει να αναφερθεί ότι τα παιδιά συνεργάστηκαν αρμονικά, έδειξαν ενδιαφέρον για το πρόγραμμα, συμμετείχαν ενεργά και εξέφρασαν και προφορικά το γεγονός ότι ευχαριστήθηκαν τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα.

Με δύο αρχαίες συνταγές ως τρόπαια

Ακριβώς ένα μήνα μετά, στις 21 Φεβρουαρίου 2014, η μουσειοπαιδαγωγός επισκέφθηκε, κατόπιν πρόσκλησης της υπεύθυνης καθηγήτριας, κυρίας Χρυσούλας Γεωργιάδου, το 32^ο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης. Επομένως, η μουσειοπαιδαγωγός είχε την ευκαιρία να δει και από κοντά το υλικό που είχαν αναζητήσει τα παιδιά και την τελική μορφή τους αναρτημένα στον τοίχο της τάξης. Η εκπαιδευτικός είχε ετοιμάσει μια όμορφη γιορτή με καλεσμένους τα παιδιά και όσους ακόμη συμμετείχαν με κάποιο τρόπο στο πρόγραμμα. Κατά τη διάρκεια της γιορτής τα παιδιά μας συστήθηκαν και τοποθέτησαν στο χάρτη τη σημαία από τη χώρα καταγωγής τους. Στη συνέχεια όλοι απολαύσαμε τα εδέσματα που είχε ετοιμάσει η κυρία Γεωργιάδου, αλλά και τη συζήτηση μεταξύ μας. Τα παιδιά ήταν περήφανα για την έρευνά τους, ενώ κάποια από αυτά τόνισαν το γεγονός ότι ανακάλυψαν στοιχεία για την καταγωγή τους τα οποία δεν γνώριζαν.

5. Οι δράσεις μετά την επίσκεψη

Μετά την επίσκεψη στο μουσείο συνεχίστηκαν οι παρουσιάσεις στην τάξη με μεγαλύτερο ενθουσιασμό. Συνολικά, το κύριο μέρος της ερευνητικής εργασίας άρχισε μετά τις διακοπές των Χριστουγέννων από την Πέμπτη 10 Ιανουαρίου και συνεχίστηκε μέχρι την Πέμπτη 13 Μαρτίου. Κρίναμε απολύτως αναγκαία την αξιοποίηση του χρόνου που μας δόθηκε μέσω της παράτασης για την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των παραδοτέων. Το σύνολο της εργασίας που έγινε στη σχολική τάξη συνιστά ένα ενδιαφέρον σύνολο δράσεων με σαφή διαπολιτισμικό χαρακτήρα.

Σημαίες των χωρών καταγωγής των μαθητών και μαθητριών πάνω στον παγκόσμιο χάρτη

Όλοι μαζί!

Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με δύο ακόμη δράσεις, μία γιορτή την Παρασκευή 21 Μαρτίου με καλεσμένους τους συνεργάτες που βοήθησαν στην υλοποίηση του προγράμματος, και λίγες μέρες αργότερα μια ακόμα μικρή γιορτή για τους γονείς των μαθητών της ομάδας, την ημέρα της επίδοσης των ελέγχων του 2^{ου} τριμήνου. Ήθελα να τιμήσω αυτούς τους σκληρά εργαζόμενους ανθρώπους για την άψογη συνεργασία τους, την εμπιστοσύνη και την αγάπη που μου έδειξαν. Ήθελα να χαρούν και να νιώθουν υπερήφανοι για την πρόοδο των παιδιών τους, να καμαρώσουν τα έργα τους στην έκθεση για το πρόγραμμά μας στη φιλόξενη αίθουσα των Αγγλικών.

Αξιολόγηση

A. Αξιολόγηση από την εκπαιδευτικό

Στο τέλος του προγράμματος δόθηκε στους μαθητές φύλλο αξιολόγησης κι από την ανάλυση των απαντήσεών τους προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

1. Από τους τρεις άξονες της ερευνητικής τους εργασίας, οι μαθητές θεώρησαν τα ιστορικά και αρχαιολογικά στοιχεία για τον τόπο καταγωγής τους ενδιαφέροντα, πολύ ενδιαφέροντες τους μύθους και εξίσου πολύ ενδιαφέρουσες τις διατροφικές συνήθειες στις συνταγές των φαγητών.
2. Ως μέλη των ομάδων εργασίας λίγοι μαθητές έμειναν ελάχιστα ικανοποιημένοι από τη συνεισφορά τους στο υλικό μελέτης, ενώ οι περισσότεροι έμειναν πάρα πολύ ικανοποιημένοι. Για τη συνεργασία τους με τα άλλα μέλη της ομάδας τους, λίγοι δήλωσαν ελάχιστα ικανοποιημένοι, οι περισσότεροι ήταν πολύ ικανοποιημένοι και αρκετοί πάρα πολύ ικανοποιημένοι. Η παρουσίαση της εργασίας της ομάδας άρεσε πολύ στους περισσότερους και πάρα πολύ στους υπόλοιπους.
3. Το υλικό της μελέτης οι μαθητές το άντλησαν από τρεις πηγές. Οι περισσότεροι δήλωσαν ότι πήραν λίγες γνώσεις από την οικογένεια και τους συγγενείς τους. Η μεγάλη πλειοψηφία βρήκε πολλές πληροφορίες στο διαδίκτυο, και μερικοί βρήκαν αρκετές πληροφορίες. Οι περισσότεροι δεν έψαξαν στη βιβλιογραφία, δύο μαθητές δήλωσαν ότι έψαξαν αρκετά, ενώ ένας μαθητής δήλωσε ότι έψαξε πολύ.
4. Αναφορικά με τη συνεργασία μου μαζί τους, η μεγάλη πλειοψηφία δήλωσε ότι έμεινε πολύ ικανοποιημένη από το σχεδιασμό, την οργάνωση και τη μεθόδευση που ακολούθησα σε όλες τις φάσεις υλοποίησης του προγράμματος. Λίγοι δήλωσαν αρκετά ικανοποιημένοι. Η καθοδήγηση με οδηγίες, υποδείξεις και διορθώσεις θεωρήθηκε από τους περισσότερους πολύ ικανοποιητική, και από λίγους αρκετά ικανοποιητική. Το άριστο κλίμα συνεργασίας που προσπάθησα να καλλιεργήσω τους ευχαρίστησε πολύ όλους. Την προσφορά των προσωπικών φίλων μου για την επιτυχία του προγράμματός μας, σχεδόν όλοι οι μαθητές την έκριναν πολύ σημαντική.

5. Τέλος, ζητήθηκε η γνώμη των μαθητών για το αν θεωρούσαν ότι ήταν αρκετά το βίντεο, ο ψηφιακός δίσκος με τα παραδοσιακά τραγούδια και τη συλλογή φωτογραφιών, και το βιβλίο με όλο το υλικό της μελέτης μας ή αν θα επιθυμούσαν να έχουν και κάτι άλλο από το πρόγραμμα. Όλοι οι μαθητές της ομάδας έγραψαν φράσεις όπως «αυτά είναι υπέρ αρκετά», ή «όλα είναι τέλεια», «δεν χρειάζεται κάτι άλλο».

Θεωρώ πολύ σημαντικό να σας εκφράσω τη μεγάλη ευχαρίστηση μου από την όλη εμπειρία υλοποίησης του προγράμματος. Ήταν μια καταπληκτική ευκαιρία να εφαρμόσω αρκετά από εκείνα που είχα μάθει στις μεταπτυχιακές σπουδές μου κατά τη συνεργασία μου με τα υπέροχα παιδιά της ομάδας μου. Εργάστηκα με την ψυχή μου, κουράστηκα, ξενύχτησα, έδωσα όλη μου την αγάπη στα παιδιά μου και αυτά την ανταπέδωσαν με κάθε τρόπο. Προσκάλεσα αγαπημένους φίλους να συνδράμουν σε όσα δεν είχαμε το χρόνο ή τις ειδικές γνώσεις να τα καταφέρουμε μόνοι μας. Είχαν όλοι τους να πουν τα καλύτερα λόγια. Εγώ παρακολουθούσα τα παιδιά να μοχθούν και να ξεπερνούν τον εαυτό τους. Τα έβλεπα μετά να αγωνιούν λόγω έλλειψης επαρκούς χρόνου και της πίεσης από τα πολλά διαγωνίσματα. Και το ερώτημα που πλανιόταν ήταν αν θα μπορούσαν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις ενός πραγματικά απαιτητικού προγράμματος που έτσι το θέλαμε να είναι. Τα ενθάρρυνα με κάθε τρόπο και βάλामε στοίχημα, σαν μια «αδελφότητα», ότι θα τα καταφέρουν πολύ καλά. Τα είδα να το κερδίζουν και να ενθουσιάζονται όπως τους άξιζε, και να απογειώνομαι κι εγώ μαζί τους. Τα έβλεπα να χτίζουν γερές φιλίες μεταξύ τους. Και όλα αυτά είδα να τους κάνουν πιο επιμελείς στα μαθήματα και να βελτιώνουν τους βαθμούς τους.

Το πρόγραμμά μας έχει τελειώσει εδώ και καιρό. Τα παιδιά συνεχίζουν να έρχονται σε πολλά διαλείμματα στην τάξη μας να με δουν και μετά να πάνε στους πίνακες και να ξαναβλέπουν τις σελίδες τους με καμάρι. Φέρνουν και φίλους τους «να τους ξεναγήσουν» στην ωραιότερη και πιο φιλόξενη αίθουσα του σχολείου. Κι αν είχαμε μια δυσκολία αξία λόγου, αυτή ήταν από τη μεγάλη πίεση του χρόνου να τελειώσουμε το πρόγραμμα σε χρόνο ρεκόρ. Ακόμα κι έτσι, το ταξίδι θα μας μείνει αξέχαστο!

B. Αξιολόγηση από τη μουσειοπαιδαγωγό

Στους μαθητές δόθηκε μετά το τέλος του εκπαιδευτικού προγράμματος φύλλο αξιολόγησης από το οποίο προέκυψαν τα ακόλουθα:

1. Όλα τα παιδιά γνώριζαν μνημεία της πόλης όπως το Γαλεριανό συγκρότημα, την αρχαία αγορά, τα τείχη κ.α.
2. Όλα τα παιδιά απάντησαν ότι θα ήθελαν να επισκεφθούν ξανά το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης για να μελετήσουν κι άλλα αντικείμενα.
3. Σε όλα τα παιδιά το πρόγραμμα φάνηκε ενδιαφέρον διότι γνώρισαν περισσότερα πράγματα για τη Θεσσαλονίκη, καθώς επίσης και επειδή συνεργάστηκαν και ανακάλυψαν μόνα τους τις πληροφορίες.

4. Οι περαιτέρω προτεινόμενες δραστηριότητες των παιδιών εστίασαν στη δοκιμή αρχαίων εδεσμάτων, στην παρακολούθηση προβολής βίντεο και σε ερωτηματολόγιο τύπου κουίζ.

Οφείλουμε θερμές ευχαριστίες προς όλους τους συνεργάτες.

- * Ευχαριστούμε την κυρία Τσιαμάγκα για τις πολύ ενδιαφέρουσες δράσεις που οργάνωσε στο Μουσείο, και προσωπικά την ευχαριστώ για την αξέχαστη μεταξύ μας συνεργασία.
- * Ευχαριστούμε τους συναδέλφους Θανάση Χονδρό και Αλεξάνδρα Κατσιάνη για το θαυμάσιο βίντεο.
- * Ευχαριστούμε την Lusine Vardanian, φοιτήτρια Ψυχολογίας στο Αγγλόφωνο Κολλέγιο, η οποία εκ μέρους της μητέρας της και φίλης μου Nazeli Vardanian καθηγήτριας στη Νομική Σχολή του Ερεβάν, μας έφερε το εξαιρετικά πολύτιμο βιβλίο *"History of Armenia"* του Armen Khachikyan.
- * Ευχαριστούμε, επίσης, την Αγγελική Καρδαμάκη, που τελειώνει τη διατριβή της στη Μουσικολογία, για τη Συλλογή Παραδοσιακών Τραγουδιών από τις 7 χώρες καταγωγής των μαθητών της ομάδας. Μικρά μέρη αυτής της συλλογής χρησιμοποιήθηκαν στο βίντεο και όλη η Συλλογή θα δοθεί σε ψηφιακή μορφή στους μαθητές.
- * Τις θερμότερες ευχαριστίες μας τις οφείλουμε προς όλους εσάς που έχετε την ευθύνη υλοποίησης των προγραμμάτων. Σας είμαστε ευγνώμονες για τη δυνατότητα που μας προσφέρατε να χαρούμε τις συνεργασίες μας για το δικό μας πρόγραμμα.
- * Και βέβαια, αισθάνομαι πάντα μεγάλη ευγνωμοσύνη προς την αγαπημένη μου καθηγήτρια που με τιμά με τη φιλία της, την κυρία Ζωή Παπαναούμ.